

RENATE WEBER

Renate Weber s-a născut la data de 3 august 1955 în orașul Botoșani.

A absolvit în anul 1979 Facultatea de Drept a Universității din București. Din același an, profesează avocatura în cadrul Baroului din București, până în decembrie 2004.

În anul 1994 este visiting scholar la Columbia University din New York, Centre for the Study of Human Rights. A urmat în paralel o serie de cursuri de drept la Facultatea de Drept, precum și cursuri de relații internaționale la Școala de Relații Publice Internaționale din cadrul aceleiași universități.

Renate Weber devine o militantă pentru drepturile omului, fiind și redactor-șef al Revistei Române de Drepturile Omului (1993-2004). De asemenea, face parte din numeroase organisme de protejare a drepturilor omului și anume: directoare executivă a Centrului pentru Drepturile Omului - București (1993-1998); co-președinte al Asociației pentru Apărarea Drepturilor Omului în România - Comitetul Helsinki (APADOR-CH) (1994-1999); vice-președinte al International Helsinki Federation for Human Rights - Viena (1994-1996); membră a International Service for Human Rights - Geneva (1995-2003); membră a International Council for Human Rights Policy - Geneva (1997-2004); directoarea Proiectului „The Status of Women’s Rights in Central/Eastern European Countries and the Newly Independent States” al Federației

Internaționala Helsinki pentru Drepturile Omului - Viena (1999-2000) etc.

În ianuarie 2000 a fost judecătoare ad-hoc la Curtea Europeană a Drepturilor Omului de la Strasbourg.

Se implică în numeroase alte organizații non-profit de studii internaționale cum ar fi: membră a Consiliului de conducere a Centrului de Studii Internaționale - București (1996-2003); membră în Consiliul Director (1999-2004) și apoi Președinte executiv (iulie 2003-decembrie 2004) al Centrului de Resurse Juridice; membră în Consiliul de administrație al Centrului pentru Mediere și Securitate Comunitară din Iași (2001-2004); membră în Consiliul Director al Centrului Euroregional pentru Democrație din Timișoara (din anul 2000).

La alegerile europarlamentare din 25 noiembrie 2007, Renate Weber a fost aleasă ca deputată în Parlamentul European pentru mandatul 2007-2009, candidând pe listele Partidului Național Liberal pe poziția 1.

1. Considerați că România de azi este diferită de cea anterioară anului 1989? Din această perspectivă, se poate vorbi, din perspectiva dumneavoastră, de o magistratură de dinainte de 1989 și de una de după 1989?

Cu siguranță, România de azi e diferită de România comunistă. Sunt câteva lucruri pe care le-am câștigat, chiar dacă ele par să fie tot timpul amenințate în diferite feluri; mă refer la libertatea de exprimare, la organizarea de alegeri, la protecția drepturilor civile și politice. O democrație destul de originală, incapabilă să avanseze într-un ritm constant, care mai degrabă se târăște e totuși altceva decât un regim de dictatură comunistă. Într-un asemenea context, evident și puterea judecătorească este schimbată. Nu știu dacă e corect spus o magistratură ante și una post 1989, dar asistăm, evident, la o justiție ante și post. În cea anterioară, în care am

practicat constant ca avocat, aveam o justiție destul de corectă în cauzele în care părțile erau oameni obișnuiți, intervențiile partidului comunist (căci numai el putea să intervină, chiar și Securitatea până la urmă tot asta însemna) având loc în cauzele care interesau regimul sau unii oameni ai regimului, fie pentru a-i distruge, fie pentru a le apăra interesele, chiar și când nu aveau dreptate. Și în civil și în penal. În justiția post 89 nu mai există această diferențiere: magistrații corecți, poate nu puțini, dar fără vizibilitate, se comportă corect indiferent cine e în fața lor. Cei incorecți primesc ordine sau sunt co-interesați fie de politic fie de rețele de interese (clanuri ca să nu le spun mafii, deși se comportă tot mai mult ca adevărata Mafie).

2. Ar trebui trecută cu vederea colaborarea unor magistrați cu serviciile Securității, dată fiind experiența și competența acumulată (știut fiind că un bun specialist se formează în mulți ani) sau ar trebui ca aceste persoane să fie expuse și îndepărtate din profesie? Soluția din Germania de Est, unde, după căderea zidului și reunificare, judecătorii din perioada comunistă au fost îndepărtați, este cea mai bună?

Am fost una din persoanele care de-a lungul timpului s-a exprimat împotriva lustrației, cu o singură excepție: magistratura. Aici am susținut întotdeauna că e absolut obligatoriu ca cei care au colaborat să facă orice altceva inclusiv să dețină funcții publice dar să nu mai fie în justiție. Pentru mine, puterea judecătorească este mult prea importantă pentru a o lăsa la îndemâna unor persoane cu un astfel de trecut. Și nu mă refer aici la formula aceea stupidă „a făcut poliție politică”. Mă refer strict la colaborarea cu Securitatea. Chiar dacă astfel poate s-ar fi pierdut sau s-ar pierde niște oameni valoroși profesional. Un judecător însă

este mai mult decât un robot care aplică o norma juridică, ca să ne intereseze doar aspectul strict profesional; el trebuie să fie și un om care să înțeleagă ansamblul relațiilor sociale în care aplică norma aceea și pentru asta trebuie să fie liber în evaluarea pe care o face. Un fost colaborator al Securității nu va fi niciodată liber, trecutul nu-i permite. Poate fi copleșit de remușcări, sau dimpotrivă, poate fi impertinent, poate să sfideze bunul simț, dar nu este liber. Și din cauza asta, locul său nu este în actul de împărțire a dreptății. Cred că recentul caz al Floricăi Bejinaru nu doar judecătore, ci ajunsă chiar președinta Consiliului Superior al Magistraturii, este suprema dovadă.

3. Considerați că și în prezent, în lume și în România, puterea politică exercită influență sau control asupra magistraților? În ce modalitate? Prin ce pârgii?

Din păcate, da. Chiar și în societățile cele mai democratice există o tentație, fie și nemărturisită, a politicianului de a avea o influență asupra magistraților. Dar în aceste societăți există în același timp și pârgii instituționale de respingere a unor astfel de intenții. Dincolo de felul în care se face accesul în magistratură și promovarea în diferite poziții (foarte important pentru independența magistratului) există sancțiuni directe și imediate chiar și atunci când e vorba doar de alegații de încercare de influențare. Nici nu e nevoie de probe puternice, pentru că există un cod al onoarei care impune demisia imediată a celor tentați de a influența actul de justiție. În același timp, în acele societăți, magistrații au un respect real și puternic pentru ei înșiși, pentru ideea de justiție și rolul lor în acest sistem, ceea ce reprezintă garanția supremă a independenței lor. Există coduri scrise și nescrise ale onoarei care fac parte din viața magistraților în cel mai firesc mod cu putință. La polul opus, există regimuri care controlează în întregime sau

aproape actul de justiție: numirea și eliminarea magistraților e de regula în pixul președintelui de țară, iar partidele de guvernământ dictează practic anchetele și soluțiile. La noi, în România, controlul politic a cunoscut perioade mai faste și mai nefaste. Impresia mea este că în ultimii ani, și pe fondul degradării societății românești, prea mulți magistrați au devenit tot mai permisivi la astfel de inițiative. Unii, pentru profesional sunt foarte jos, și atunci asta e modalitatea lor de supraviețuire în sistem sau chiar de promovare. Alții, pentru că sunt ahtiați după funcții și, odată făcut un compromis, acesta îl va atrage după sine pe următorul ș.a.m.d. De remarcat este că acei care acceptă ca politicul să le impună soluțiile, acceptă cu aceeași ușurință și să fie sub stăpânirea diferitelor rețele de interese. Supunerea politică este chiar o foarte bună justificare pentru corupție. Dacă e să arunci la gunoi corectitudinea pentru un telefon, de ce să nu fie și pe bani?

Cunosc suficient de mulți magistrați în România ca să îmi permit să spun că, în opinia mea, se împart în trei categorii:

- *magistrații iubitori de justiție și dreptate* cei care cred că actul de justiție trebuie să fie un act de dreptate, cred în statutul lor de reprezentanți ai unei puteri fundamentale într-un stat, îi respectă pe cei care vin în fața lor, pentru că respectă oamenii în general și cred că merită să te bați pentru apărarea principiilor;

- *corupții* intră aici toți cei care se lasă seduși de intervenții politice sau mită, indiferent cât de des o fac sau pentru ce anume;

- *aroganții* o categorie cu un număr prea mare de magistrați; nu sunt corupți, le place că sunt judecători, le place cum sună acest lucru și mai ales faptul că au puterea de a decide, dar nu simt nevoia să se bată pentru dreptate, nici măcar pentru statutul lor (evident, profită de pe urma luptei colegilor lor); nu-i respectă pe cei care vin în fața lor, pe care-i privesc foarte de sus și adesea disprețuitor; sunt infatuați, și din aceasta cauză de prea multe ori superficiali.

4. Dacă ar trebui să vă adresați unei instanțe din România, pentru a vă ocroti un drept, ați avea încredere în sistem, în general, și în judecător, în special? Există vreo diferență între ceea ce ar trebui să fie un judecător și ceea ce el este, în realitate?

Mentorul meu în ale avocaturii obișnuia să-mi spună că cei care vin în tribunal sunt persoane incapabile să-și rezolve singure problemele. Deși am practicat multă vreme ca avocat, sunt de acord în mare măsura cu această judecată. Personal, aș prefera să gădesc modalitatea de a rezolva o situație altfel decât în tribunal. Dar am fost în situația în care, înainte de 89, am avut nevoie să apelez la instanță și am făcut-o fără nicio rețineră. Aș face și azi la fel? Cred că cel mai mult m-ar speria tergiversarea soluționării. Am mai multă încredere în judecători ca persoane, decât în legislația pe care trebuie să o aplice, de multe ori strâmbă și haotică și decât în mecanismul în interiorul căruia ei trebuie să funcționeze. Îmi pare rău, am mult mai puțină încredere în procurori. E oribil să generalizez, dar asta e.

În ceea ce privește a doua parte a întrebării dumneavoastră, aș spune doar că un magistrat ar trebui să fie interesat doar de actul de justiție pe care trebuie să îl facă și care trebuie să fie nu o aplicare mecanică a unei legi (legile mai sunt și proaste, iar la noi legiferarea haotică și absurdă a devenit regula), ci mai degrabă o aplicare înțeleaptă a principiilor de drept. La noi, de exemplu, chiar și principiile constituționale sunt mult mai bine alcătuite, iar pe baza lor și a principiilor fundamentale de drept, cred că e mai ușor de făcut un act de dreptate decât aplicând mecanic o lege. Sigur, nu e simplu, de aceea cred că doar magistrații care au o solidă educație juridică pot face acest lucru cu succes. Și ar mai trebui ca magistrații să nu fie interesați de imaginea lor publică, de felul în care deciziile lor vor fi comentate de presă. În realitate,

omenește vorbind, îmi dau seama că e foarte greu să nu te afecteze comentariile altora, mai ales că, de cele mai multe ori, sunt comentarii ale unor persoane necunoscătoare în ale dreptului și neinteresate în a afla toate detaliile unei spețe. Un magistrat trebuie să fie suficient de puternic pentru a trece peste astfel de momente, dar cred că și sistemul ar trebui să-i ofere protecția profesională de care are nevoie pentru a fi independent.

5. Ce socotiți că ar trebui să facă membrii acestui corp profesional pentru întărirea independenței și sporirea încrederii publicului în actul de dreptate? Cum ar trebui să se comporte un judecător? S-a născut oare judecătorul ideal?

Personal cred că în ziua în care, în lume, vom avea judecătorul ideal, președintele ideal, guvernul ideal, parlamentul ideal, în genere, ceva ideal... planeta Pământ își va fi trăit viața și, parafrazându-l pe Sorescu, ar putea să se ducă și să se odihnească puțin. Idealul, perfecțiunea, se caută în permanență, nu se pot atinge pentru că realitatea este într-o permanentă transformare.

Cred însă că e esențial să nu separăm comportamentul magistraților și independența lor de sistemul de drept în care funcționează. Un Consiliu Superior al Magistraturii (personal optez pentru instituții separate: un Consiliu Suprem al Judecătorilor și eventual un Consiliu al Procurorilor), ar trebui să aibă viziunea și înțelepciunea organizării sistemului judiciar, nu doar să se mulțumească să fie pe hârtie garantul independenței judecătorești.